

АНАЛИЗА ЕФЕКТА ПРЕДЛОГА УРЕДБЕ О ТАРИФИ ЗА ПРУЖАЊЕ БЕСПЛАТНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ

ПРИЛОГ 2:

Кључна питања за анализу постојећег стања и правилно дефинисање промене која се предлаже

Који показатељи се прате у области, који су разлози због којих се ови показатељи прате и које су њихове вредности?

Показатељи који се прате у области која је уређена овом Уредбом су:

- унапређен приступ правди за велики број грађана слабијег имовног стања уз подршку широког круга пружалаца бесплатне правне помоћи,
- могућност прикупљања статистичких података о броју корисника бесплатне правне помоћи у Републици Србији, што је до сада било онемогућено због недостатка системских решења,
- подстицај ширем кругу пружалаца да пружају бесплатну правну помоћ, кроз накнаду из буџета, донације и пројектно финансирање,
- употреба свих расположивих ресурса у циљу шире доступности бесплатне правне помоћи – узима се у обзир специјализација удружења грађана у областима у којима годинама пружају бесплатну правну помоћ рањивим групама,
- испуњење једне од основних обавеза у процесу приступања Републике Србије Европској унији.

Да ли се у предметној области спроводи или се спроводио документ јавне политике или пропис? Представити резултате спровођења тог документа јавне политике или прописа и образложити због чега добијени резултати нису у складу са планираним вредностима? Који су важећи прописи и документи јавних политика од значаја за промену која се предлаже и у чему се тај значај огледа? Да ли постоје важећи документи јавних политика којима би се могла остварити жељена промена и о којим документима се ради?

Важећи документи јавних политика који су од значаја за израду ове уредбе којом се омогућава примена Закона о бесплатној правној помоћи су:

- Стратегија развоја система бесплатне правне помоћи у Републици Србији („Службени гласник РС”, број 74/10),
- Национална стратегија реформе правосуђа за период 2013–2018. године („Службени гласник РС”, број 57/13),
- Акциони план за спровођење Националне стратегије реформе правосуђа за период 2013–2018. године („Службени гласник РС”, бр. 71/13 и 55/14),
- Ревидирани Акциони план за спровођење Националне стратегије реформе правосуђа за период 2013–2018. године („Службени гласник РС”, број 106/16).

Стратегијом развоја система бесплатне правне помоћи у Републици Србији предвиђене су мере и активности:

- стварање законског оквира за функционисање система бесплатне правне помоћи,
- дефинисање услова за успостављање јединственог регистра пружалаца услуга бесплатне правне помоћи,
- предлагање стандарда и индикатора квалитета пружалаца услуга бесплатне правне помоћи,
- предлагање критеријума за стандардизацију и операционализацију процедура за остваривање бесплатне правне помоћи,
- контрола и обезбеђивање квалитета услуга бесплатне правне помоћи,
- дефинисање услова за успостављање јединствене базе података о корисницима и пружаоцима услуга бесплатне правне помоћи,
- стручно усавршавање лица у саветодавним телима за бесплатну правну помоћ
- организовање обуке за пружаоце услуга бесплатне правне помоћи,
- образовање тела за бесплатну правну помоћ на нивоу јединица локалне самоуправе.

Ревидираним Акционим планом за спровођење Националне стратегије реформе правосуђа за период 2013–2018. године предвиђене су мере и активности:

- усвајање и примена Закона о бесплатној правној помоћи,
- успостављање институционалне подршке–дефинисање круга пружалаца бесплатне правне помоћи,
- извештавање о раду пружалаца бесплатне правне помоћи.

Народна скупштина усвојила је Закон о бесплатној правној помоћи 9. новембра 2018. године („Службени гласник РС”, број 87/18, у даљем тексту: Закон), који је почео да се примењује 1. октобра 2019. године.

Законом је прописано:

- садржина Регистра пружалаца бесплатне правне помоћи у оквиру кога се води посебна евиденција пружалаца бесплатне правне помоћи и евиденција пружалаца бесплатне правне подршке (члан 16).

- да министарство надлежно за послове правосуђа доставља предлог за покретање поступка контроле квалитета пружања бесплатне правне помоћи органима који су надлежни за вођење тог поступка. Ако је предлог министарства поднет на основу притужбе корисника или органа пред којим се води поступак, надлежном органу се уз предлог доставља и притужба. Орган који је надлежан за вођење поступка контроле квалитета води поступак сагласно закону и другим актима и доставља одлуку министарству.

- да ради праћења и побољшања пружања бесплатне правне помоћи и бесплатне правне подршке у Републици Србији, Влада, одлуком, оснива Савет за праћење система бесплатне правне помоћи и бесплатне правне подршке као радно тело Владе, сагласно закону којим се уређује организација и начин рада Владе. (чл. 55-57).

- да пружалац води евиденцију о пруженој бесплатној правној помоћи, односно бесплатној правној подршци, која садржи лично име сваког корисника коме је пружио бесплатну правну помоћ, односно бесплатну правну подршку и облик пружене бесплатне правне помоћи, односно бесплатне правне подршке. Пружалац о томе подноси министарству редован годишњи извештај до 31. јануара текуће године за претходну годину. Начин вођења евиденције прописује министар. (члан 22).

- да орган управе води евиденцију која садржи захтеве за одобравање бесплатне правне помоћи, решења која су донета о захтевима и решења о укидању решења о

одобравању бесплатне правне помоћи. Начин вођења евиденције прописује министар. Копија евиденције органа управе, као и копија евиденције коју води пружалац, доставља се министарству, према пропису који доноси министар. Копије евиденција достављају се министарству ради статистичке обраде података из евиденција и делотворнијег надзора над спровођењем овог закона и над квалитетом пружања бесплатне правне помоћи (члан 38).

– да о захтеву за одобравање бесплатне правне помоћи може да одлучује само лице у органу управе које има дозволу за то, и чији рад надзире министарство. Дозвола се издаје дипломираном правнику који има преко три године радног искуства на пословима правне струке и потврду о успешно завршеној обуци за примену овог закона. Дозволу издаје министар, на три године. Организацију и начин спровођења обуке за примену овог закона прописује министар (члан 29).

– да бесплатну правну помоћ пружају адвокатура и службе правне помоћи у јединицама локалне самоуправе. Удружења могу пружати бесплатну правну помоћ само на основу одредби закона који уређују право азила и забрану дискриминације. Бесплатну правну помоћ у име удружења пружају адвокати. Бесплатну правну помоћ у служби правне помоћи у јединици локалне самоуправе или у име удружења могу пружати дипломирани правници, само у оквиру овлашћења која су дипломираним правницима одређена законом којим се уређује одговарајући поступак. Пружаоци бесплатне правне помоћи, а удружења у оквиру циљева због којих су основана, могу да пружају опште правне информације и попуњавају формуларе, као облике бесплатне правне подршке. Јединица локалне самоуправе може организовати заједничку службу бесплатне правне помоћи са другим пружаоцем, у оквиру овлашћења која су тим пружаоцима поверена овим законом, али не може на њега пренети пружање бесплатне правне помоћи у потпуности (члан 9).

– да су пружаоци бесплатне правне подршке јавни бележници, посредници и правни факултети. Јавни бележници састављају јавнобележничке исправе у оквиру овлашћења одређених законом којим се уређује јавно бележништво. Посредници посредују у решавању спорова у оквиру овлашћења одређених законом. Правни факултети пружају опште правне информације и попуњавају формуларе. Пружаоци бесплатне правне подршке не смеју да пружају бесплатну правну помоћ (члан 12).

Подзаконски акти од значаја за примену Закона којим је успостављен систем бесплатне правне помоћи су:

– Правилник о изгледу и ближој садржини обрасца захтева за одобравање бесплатне правне помоћи („Службени гласник РС”, број 68/19),

– Правилник о упућивању подносиоца захтева на пружаоца бесплатне правне помоћи („Службени гласник РС”, број 68/19),

– Правилник о начину уписа у Регистар пружалаца бесплатне правне помоћи и вођењу Регистра („Службени гласник РС”, број 68/19),

– Правилник о начину вођења евиденције о пруженој бесплатној правној помоћи и бесплатној правној подршци („Службени гласник РС”, број 68/19),

– Правилник о начину вођења евиденције органа управе јединице локалне самоуправе о захтевима за одобравање бесплатне правне помоћи и бесплатне правне подршке („Службени гласник РС”, број 68/19),

– Правилник о организацији и начину спровођења обуке за примену Закона о бесплатној правној помоћи („Службени гласник РС”, број 68/19).

Да ли су уочени проблеми у области и на кога се они односе? Представити узроке и последице проблема. Која промена се предлаже?

Да би се омогућио једнак приступ правди, у циљу остваривања равноправности грађана пред законом и владавину права кроз систем остваривања делотворног и ефикасног система бесплатне правне помоћи потребно је било да се реше следећи проблеми:

- недовољан број пружалаца бесплатне правне помоћи, с обзиром на недостатак средстава у буџету Републике Србије за исплату накнаде за пружену бесплатну правну помоћ,

- недостатак системских решења за прикупљање статистичких података о броју корисника бесплатне правне помоћи у Републици Србији,

- онемогућен приступ правди за велики број грађана слабијег имовног стања,

- потреба да се испуни једна од основних обавеза у процесу приступања Републике Србије Европској унији.

Доношењем Закона омогућени су:

- регистрација великом броју пружалаца да пружају бесплатну правну помоћ, кроз накнаду из буџета, донације и пројектно финансирање (Министарству правде је поднети више од 3500 захтева за упис у Регистар пружалаца бесплатне правне помоћи),

- употреба свих расположивих ресурса у циљу шире доступности бесплатне правне помоћи – узима се у обзир специјализација удружења грађана у областима у којима годинама пружају бесплатну правну помоћ рањивим групама,

- могућност прикупљања статистичких података о броју корисника бесплатне правне помоћи у Републици Србији, што је до сада било онемогућено због недостатка системских решења (према проценама Тима Владе Републике Србије за социјално укључивање и смањење сиромаштва, а према Методологији варијације линије сиромаштва (од укупно 1.270.000 лица, процењено је да ће се 5% јавити као потенцијални корисници овог права), на установљени број становника, потенцијалних корисника бесплатне правне помоћи (584.828), треба додати још 63.500 потенцијалних корисника (тзв. „рањиве групе”- особе са инвалидитетом, избеглице, интерно расељена лица, тражиоци азила и др.), што је укупно потенцијалних корисника 648.328 (584.828 + 63.500),

- унапређен приступ правди за велики број грађана слабијег имовног стања уз подршку широког круга пружалаца бесплатне правне помоћи,

- испуњење једне од основних обавеза у процесу приступања Републике Србије Европској унији.

Да ли је промена заиста неопходна и у ком обиму?

Овом уредбом прописује се тарифа за пружање бесплатне правне помоћи за велики број корисника (648.328 лица), по којој адвокати пружају бесплатну правну помоћ и по којој се састављају јавнобележничке исправе и посредује у решавању спорова када су странке корисници бесплатне правне помоћи. Доношење ове уредбе је неопходно за остваривање основних права грађана које се огледа у унапређењу приступа правосуђу кроз развијање система бесплатне правне помоћи.

На које циљне групе ће утицати предложена промена? Утврдити и представити циљне групе на које ће промена имати непосредан односно посредан утицај.

Предложена промена утицаће на:

– лица која испуњавају услове да буду корисници права на новчану социјалну помоћ или на дечији додатак сагласно релевантним законима;

– лица која не испуњавају услове да буду корисници права на новчану социјалну помоћ или на дечији додатак, али би због плаћања правне помоћи из сопствених прихода у конкретној правној ствари испунила наведене услове.

Ове две групе везују се за економски положај лица које је тражилац бесплатне правне помоћи.

– лица која су припадници рањивих односно друштвено осетљивих група, која аутоматски остварују право на бесплатну правну помоћ (*ex lege*), дакле без утврђивања финансијског стања (на пример, дете о чијем се праву, обавези или интересу заснованом на закону одлучује у поступку пред судом или другим државним органом, лице које остварује правну заштиту од насиља у породици, лице које тражи азил у Републици Србији, избеглица, лице под субвенцијарном заштитом или интерно расељено лице, особе са инвалидитетом, лицу које остварује заштиту од тортуре, нечовечног или понижавајућег поступања или кажњавања или трговине људима).

Да ли је промену могуће остварити применом важећих прописа?

Промену није могуће остварити применом важећих прописа.

Квантитативно (нумерички, статистички) представити очекиване трендове у предметној области, уколико се одустане од интервенције (*status quo*).

Задржавањем *status quo* биће онемогућен приступ правди, тако што би процењени трошкови услуга бесплатне правне помоћи, применом 100% тарифе, у 94.820 предмета (истрага, кривица, парница, ванпарница и извршење) у судовима у Републици Србији износили 10.254.404.937,00 динара, док би применом ове уредбе трошкови износили 1.534.907.943,00 динара, што је за 8.719.496.994,00 динара мање.

Какво је искуство у остваривању оваквих промена у поређењу са искуством других држава, односно локалних самоуправа (ако је реч о јавној политици или акту локалне самоуправе)?

Имајући у виду да је Закон почео да се примењује 1. октобра 2019. године, потребан је да прође одређени временски период да би се систематизовали подаци о примени закона.

ПРИЛОГ 3:

Кључна питања за утврђивање циљева

Због чега је неопходно постићи жељену промену на нивоу друштва? (одговором на ово питање дефинише се општи циљ). Шта се предметном променом жели постићи? (одговором на ово питање дефинишу се посебни циљеви, чије

постизање треба да доводе до остварења општег циља. У односу на посебне циљеве, формулишу се мере за њихово постизање).

Општи циљ који се предметном променом жели да постигне је делотворан, ефикасан и одржив систем бесплатне правне помоћи у Републици Србији, који обезбеђује једнак приступ правди, у циљу остваривања равноправности грађана пред законом и владавину права.

Посебни циљеви којима се постиже остварење општег циља су:

- утврђивање облика бесплатне правне помоћи
- дефинисање круга корисника бесплатне правне помоћи,
- дефинисање круга пружалаца бесплатне правне помоћи,
- регулисање поступка за остваривање права на бесплатну правну помоћ,
- успостављање организационе структуре, која обезбеђује ефикасно функционисање система бесплатне правне помоћи,
- обезбеђење одрживог финансирања система бесплатне правне помоћи,
- успостављање система обезбеђења контроле квалитета у пружању услуга правне помоћи.

Да ли су општи и посебни циљеви усклађени са важећим документима јавних политика и постојећим правним оквиром, а пре свега са приоритетним циљевима Владе?

Циљеви су усаглашени са важећим документима јавних политика у овој области. То су:

- Стратегија развоја система бесплатне правне помоћи у Републици Србији („Службени гласник РС”, број 74/10),
- Национална стратегија реформе правосуђа за период 2013–2018. године („Службени гласник РС”, број 57/13),
- Акциони план за спровођење Националне стратегије реформе правосуђа за период 2013–2018. године („Службени гласник РС”, бр. 71/13 и 55/14),
- Ревидирани Акциони план за спровођење Националне стратегије реформе правосуђа за период 2013–2018. године („Службени гласник РС”, број 106/16).

Доношење ове уредбе представља приоритетан циљ Владе, имајући у виду да се Закон о бесплатној правној помоћи примењује од 1. октобра 2019. године.

На основу којих показатеља учинка ће бити могуће утврдити да ли је дошло до остваривања општих односно посебних циљева?

Остваривање општих и посебних циљева могуће је утврдити на основу:

- статистичких података о броју корисника бесплатне правне помоћи у Републици Србији, о броју спроведених контрола квалитета у пружању услуга правне помоћи,
- спровођење финансијске анализе за сваку календарску годину о средствима која су исплаћена за пружање бесплатне правне помоћи.

Кључна питања за идентификовање опција јавних политика

Које релевантне опције (алтернативне мере, односно групе мера) за остварење циља су узете у разматрање? Да ли је разматрана „status quo” опција?

Стратешким документима у овој области није предвиђено разматрање алтернативних мера, односно групе мера, већ је као конкретна мера за остваривање општих и посебних циљева предвиђено стварање законског оквира за функционисање система бесплатне правне помоћи. Разматрана је „status quo” опција.

Да ли су, поред регулаторних мера, идентификоване и друге опције за постизање жељене промене и анализирани њихови потенцијални ефекти? Да ли су у оквиру разматраних опција идентификоване институционално управљачко организационе мере које је неопходно спровести да би се постигли посебни циљеви? Да ли се промена може постићи кроз спровођење информативно-едукативних мера?

Поред регулаторних, предвиђене су и институционалне мера и активности за спровођење Закона и подзаконских прописа који су донети на основу њега.

Министарство надлежно за послове правосуђа је спровело стручно оспособљавање дипломираних правника запослених у органима управе јединица локалне самоуправе ради добијања дозволе да у надлежном органу управе одлучују о захтевима за одобравање бесплатне правне помоћи или састављање јавнобележничких исправа или посредовање у решавању спорова. До сада је спроведена обука за око 300 запослених, док је у току обука за 50 запослених у органима управе јединица локалне самоуправе.

Предвиђене су периодичне обуке пружалаца бесплатне правне помоћи и бесплатне правне подршке, којима ће се унапредити примена Закона и подзаконских аката.

Да ли су, поред рестриктивних мера (забране, ограничења, санкције и слично) испитане и подстицајне мере за постизање посебног циља?

Овом уредбом предвиђају се подстицајне мере за пружаоце бесплатне правне помоћи и бесплатне правне подршке, плаћањем накнаде трошкова и награде за рад.

б) Да ли циљне групе и друге заинтересоване стране из цивилног и приватног сектора могу да буду укључене у процес спровођења јавне политике, односно прописа или се проблем може решити искључиво интервенцијом јавног сектора?

Законом је прописано је да се ради праћења и побољшања пружања бесплатне правне помоћи и бесплатне правне подршке у Републици Србији, Влада, одлуком, оснива Савет за праћење система бесплатне правне помоћи и бесплатне правне подршке као радно тело Владе, сагласно закону којим се уређује организација и начин рада Владе. Одлуком Владе уређује се задатак и састав Савета за праћење система бесплатне правне помоћи и бесплатне правне подршке, као и друга питања значајна за његов рад. У саставу савета заступљени су и представници пружалаца (члан 57).

Да ли постоје расположиви, односно потенцијални ресурси за спровођење идентификованих опција?

У Министарству правде постоје расположиви технички и људски ресурси за спровођење мера и активности за испуњавање циљева који су предвиђени стратешким документима у овој области и Закона о спречавању корупције. Поред тога предвиђено је запошљавање 10 нових државних службеника за обављање следећих послова за примену Закона: вођење Регистра пружалаца бесплатне правне помоћи, издавање дозвола лицима у органу управе за одлучивање о захтеву за одобравање бесплатне правне помоћи или бесплатне правне подршке и надзор над њиховим радом, управно-правни послови у поступку решавања по жалбама на решења о одбијању права на бесплатну правну помоћ или бесплатну правну подршку органа управе и решења о укидању решења о одобравању бесплатне правне помоћи или бесплатне правне подршке, одлучивање по захтеву за одобравање бесплатне правне помоћи лицима у прекограничном спору, надзор над спровођењем овог закона, поступак покретања контроле квалитета пружања бесплатне правне помоћи, анализу прикупљених података о броју и структури корисника бесплатне правне помоћи, припрему одговарајуће финансијске и друге пратеће документације ради спровођења поступка буџетирања средстава, исплату средстава органима управе, евиденције, извештавање и друге финансијске послове који се односе на обезбеђење и извршавање средстава за спровођење система бесплатне правне помоћи у Републици Србији).

Која опција је изабрана за спровођење и на основу чега је процењено да ће се том опцијом постићи жељена промена и остварење утврђених циљева?

Изабрана је опција доношења Закона и подзаконских аката за примену Закона, јер је стратешким документима у овој области предвиђено да се донесе закон који ће свеобухватно регулисати материју бесплатне правне помоћи.

ПРИЛОГ 5:

Кључна питања за анализу финансијских ефеката

Какве ће ефекте изабрана опција имати на јавне приходе и расходе у средњем и дугом року? Да ли је финансијске ресурсе за спровођење изабране опције потребно обезбедити у буџету, или из других извора финансирања и којих? Колики су процењени трошкови увођења промена који проистичу из спровођења изабране опције (оснивање нових институција, реструктурирање постојећих институција и обука државних службеника) исказани у категоријама капиталних трошкова, текућих трошкова и зарада?

Укупан износ средстава за једну годину, за исплату накнада за услуге бесплатне правне помоћи и трошкове запослених који ће обављати ове послове износи 1.548.387.783 динара (12.903.232 €), од чега 1.534.907.943 динара (12.790.900 €), за накнаде извршених услуга бесплатне правне помоћи и 13.479.840 динара (112.332 €) за трошкове запослених.

С обзиром да примена закона почиње од четвртог квартала 2019. године, процењује се да би исплата накнаде за извршене услуге бесплатне правне помоћи могла бити за једна месец - децембар (127.908.995 динара - 1.065.908 €), а да би било потребно обезбедити плате и друге трошкове за новозапослене за три месеца четвртог квартала,

када почиње примена закона (3.369.960 динара - 28.083 €), што укупно у 2019. години износи (131.278.955 динара - 1.093.991 €).

Када је у питању 2020. година, укупан износ средстава чије обезбеђење је неопходно је 1.548.387.783 динара (12.903.232 €), од чега 1.534.907.943 динара (12.790.900 €), за накнаде извршених услуга бесплатне правне помоћи и 13.479.840 динара (112.332 €) за трошкове запослених.

Када је у питању процена финансијских средстава потребних за спровођење овог закона, напомињемо да ће се средства из буџета планирати у оквиру лимита расхода и издатака која за буџетске кориснике утврђује Министарство финансија у процесу припреме и доношења годишњег закона о буџету.

Имајући у виду све наведене врсте трошкова, потребно је обезбедити годишње, почев од четвртог квартала 2019. године укупно 306.360 евра или 35.121.114 динара, на име финансирања стручних и административних послова у поступку одобравања и спровођења поступка бесплатне правне помоћи за запошљавање 10 службеника, јер се ради о новој функцији Министарства правде и новом закону који се први пут уводи у правосудни систем Србије. Број службеника је процењен према планираном броју предмета односно броју корисника, као и према искуствима државних органа у окружењу, а пре свега у Словенији и Хрватској, које имају сличне административне капацитете за извршавање послова државне управе ове врсте и то за значајно мањи број предмета у току године.

Како ће спровођење изабране опције утицати на међународне финансијске обавезе?

Спровођење изабране опције неће имати утицаја на међународне финансијске обавезе.

5) Да ли је могуће финансирати расходе изабране опције кроз редистрибуцију постојећих средстава?

Расходе није могуће финансирати расходе изабране опције кроз редистрибуцију постојећих средстава.

6) Какви ће бити ефекти спровођења изабране опције на расходе других институција?

Спровођење изабране опције имаће утицаја на расходе Министарства правде и буџета јединица локалних самоуправа. 50% износа од 1.534.907.943,00 динара за накнаде извршених услуга бесплатне правне помоћи на годишњем нивоу биће исплаћено из буџета јединица локалне самоуправе, док ће других 50% из буџетског раздела Министарства правде.

ПРИЛОГ 6:

Кључна питања за анализу економских ефеката

Које трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати привреди, појединој грани, односно одређеној категорији привредних субјеката? Да ли изабрана опција утиче на конкурентност привредних субјеката на домаћем и иностраном тржишту (укључујући и ефекте на

конкурентност цена) и на који начин? Да ли изабране опције утичу на услове конкуренције и на који начин? Да ли изабрана опција утиче на трансфер технологије и/или примену техничко-технолошких, организационих и пословних иновација и на који начин? Да ли изабрана опција утиче на друштвено богатство и његову расподелу и на који начин? Какве ће ефекте изабрана опција имати на квалитет и статус радне снаге (права, обавезе и одговорности), као и права, обавезе и одговорности послодаваца?

Ова уредба неће проузроковати материјалне и нематеријалне трошкове и користи привреди, појединој грани, односно одређеној категорији привредних субјеката. Поред тога изабрана опција не утиче на конкурентност привредних субјеката на домаћем и иностраном тржишту (укључујући и ефекте на конкурентност цена), услове конкуренције, трансфер технологије и/или примену техничко-технолошких, организационих и пословних иновација, друштвено богатство и његову расподелу, квалитет и статус радне снаге (права, обавезе и одговорности), као и права, обавезе и одговорности послодаваца.

ПРИЛОГ 7:

Кључна питања за анализу ефеката на друштво

Колике трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати грађанима?

Грађани ће имати користи јер неће морати да плаћају накнаде трошкова и награде за рад пружалаца бесплатне правне помоћи и бесплатне правне подршке. Ове трошкове сносиће јединице локалне самоуправе и Министарство правде.

Да ли ће ефекти реализације изабране опције штетно утицати на неку специфичну групу популације и да ли ће то негативно утицати на успешно спровођење те опције, као и које мере треба предузети да би се ови ризици свели на минимум? На које друштвене групе, а посебно на које осетљиве друштвене групе, би утицале мере изабране опције и како би се тај утицај огледао (пре свега на сиромашне и социјално искључене појединце и групе, као што су особе са инвалидитетом, деца, млади, жене, старији преко 65 година, припадници ромске националне мањине, необразовани, незапослени, избегла и интерно расељена лица и становништво руралних средина и друге осетљиве друштвене групе)? Да ли би и на који начин изабрана опција утицала на тржиште рада и запошљавање, као и на услове за рад (нпр. промене у стопама запослености, отпуштање технолошких вишкова, укинута или новоформирана радна места, постојећа права и обавезе радника, потребе за преквалификацијама или додатним обукама које намеће тржиште рада, родну равноправност, рањиве групе и облике њиховог запошљавања и слично)? Да ли изабране опције омогућавају равноправан третман, или доводе до директне или индиректне дискриминације различитих категорија лица (нпр. на основу националне припадности, етничког порекла, језика, пола, родног идентитета, инвалидитета, старосне доби, сексуалне оријентације, брачног статуса или других личних својстава)? Да ли би изабрана опција могла да утиче на цене роба и услуга и животни стандард становништва, на који начин и у којем обиму? Да ли би се реализацијом изабраних опција позитивно утицало на промену социјалне ситуације у неком одређеном региону или округу и

на који начин? Да ли би се реализацијом изабране опције утицало на промене у финансирању, квалитету или доступности система социјалне заштите, здравственог система или система образовања, посебно у смислу једнаког приступа услугама и правима за осетљиве групе и на који начин?

Изабрана опција имаће позитиван утицај на:

- лица која испуњавају услове да буду корисници права на новчану социјалну помоћ или на дечији додаток сагласно релевантним законима;
- лица која не испуњавају услове да буду корисници права на новчану социјалну помоћ или на дечији додаток, али би због плаћања правне помоћи из сопствених прихода у конкретној правној ствари испунила наведене услове.

Ове две групе везују се за економски положај лица које је тражилац бесплатне правне помоћи.

- лица која су припадници рањивих односно друштвено осетљивих група, која аутоматски остварују право на бесплатну правну помоћ (*ex lege*), дакле без утврђивања финансијског стања (на пример, дете о чијем се праву, обавези или интересу заснованом на закону одлучује у поступку пред судом или другим државним органом, лице које остварује правну заштиту од насиља у породици, лице које тражи азил у Републици Србији, избеглица, лице под субсидијарном заштитом или интерно расељено лице, особе са инвалидитетом, лицу које остварује заштиту од тортуре, нечовечног или понижавајућег поступања или кажњавања или трговине људима).

Изабрана опција неће имати утицај на тржиште рада и запошљавање, као и на услове за рад (нпр. промене у стопама запослености, отпуштање технолошких вишкова, укинута или новоформирана радна места, постојећа права и обавезе радника, потребе за преквалификацијама или додатним обукама које намеће тржиште рада, родну равноправност, рањиве групе и облике њиховог запошљавања и слично); на цене роба и услуга и животни стандард становништва; на промену социјалне ситуације у неком одређеном региону или округу; на промене у финансирању, квалитету или доступности система социјалне заштите, здравственог система или система образовања, посебно у смислу једнаког приступа услугама и правима за осетљиве групе.

ПРИЛОГ 9:

Кључна питања за анализу управљачких ефеката

Да ли се изабраном опцијом уводе организационе, управљачке или институционалне промене и које су то промене? Да ли постојећа јавна управа има капацитет за спровођење изабране опције (укључујући и квалитет и квантитет расположивих капацитета) и да ли је потребно предузети одређене мере за побољшање тих капацитета? Да ли је за реализацију изабране опције било потребно извршити реструктурирање постојећег државног органа, односно другог субјекта јавног сектора (нпр. проширење, укидање, промене функција/хијерархије, унапређење техничких и људских капацитета и сл.) и у којем временском периоду је то потребно спровести?

За спровођење изабране опције биће предузете мере за побољшање капацитета Министарства правде. Предвиђено је запошљавање 10 нових државних службеника за обављање послова из нових надлежности Министарства правде од чега 5 државних службеника у Сектору за правосуђе и 5 државних службеника у Сектору за материјално-финансијске послове који ће обављати следеће послове: вођење Регистра пружалаца

бесплатне правне помоћи, издавање дозвола лицима у органу управе за одлучивање о захтеву за одобравање бесплатне правне помоћи или бесплатне правне подршке и надзор над њиховим радом, управно-правни послови у поступку решавања по жалбама на решења о одбијању права на бесплатну правну помоћ или бесплатну правну подршку органа управе и решења о укидању решења о одобравању бесплатне правне помоћи или бесплатне правне подршке, одлучивање по захтеву за одобравање бесплатне правне помоћи лицима у прекограничном спору, надзор над спровођењем овог закона, поступак покретања контроле квалитета пружања бесплатне правне помоћи, анализу прикупљених података о броју и структури корисника бесплатне правне помоћи, припрему одговарајуће финансијске и друге пратеће документације ради спровођења поступка буџетирања средстава, исплату средстава органима управе, евиденције, извештавање и друге финансијске послове који се односе на обезбеђење и извршавање средстава за спровођење система бесплатне правне помоћи у Републици Србији.

Да ли је изабрана опција у сагласности са важећим прописима, међународним споразумима и усвојеним документима јавних политика?

Изабрана опција је усклађена са обавезама РС које проистичу из процеса придруживања РС Европској унији.

Изабрана опција је усклађена и са документима јавних политика у овој области и то:

– Стратегијом развоја система бесплатне правне помоћи у Републици Србији („Службени гласник РС”, број 74/10),

– Националном стратегија реформе правосуђа за период 2013–2018. године („Службени гласник РС”, број 57/13),

– Акционим план за спровођење Националне стратегије реформе правосуђа за период 2013–2018. године („Службени гласник РС”, бр. 71/13 и 55/14),

– Ревидираним Акциони план за спровођење Националне стратегије реформе правосуђа за период 2013–2018. године („Службени гласник РС”, број 106/16).

Да ли изабрана опција утиче на владавину права и безбедност? Да ли изабрана опција утиче на одговорност и транспарентност рада јавне управе и на који начин?

Доношењем уредбе којом се омогућава пуна примена Закона обезбеђује се делотворан, ефикасан и одржив систем бесплатне правне помоћи у Републици Србији, који обезбеђује једнак приступ правди, у циљу остваривања равноправности грађана пред законом и владавину права.

Подаци из Регистра пружалаца бесплатне правне помоћи који се води у Министарству правде су јавно доступни свим грађанима, а дозвољено је и публикавање статистичких података из евиденција који се прикупљају на основу Закона, чиме се постиже пуни увид у рад органа јавне управе.

Које додатне мере треба спровести и колико времена ће бити потребно да се спроведе изабрана опција и обезбеди њено касније доследно спровођење, односно њена одрживост?

Ова уредба којом се омогућава потпуна примена Закона, треба да ступи даном објављивања „Службеног гласника РС“, имајући у виду да је Закон почео да се примењује 1. октобра 2019. године. Додатне мере нису потребне.

ПРИЛОГ 10:

Кључна питања за анализу ризика

1) Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђена подршка свих кључних заинтересованих страна и циљних група? Да ли је спровођење изабране опције приоритет за доносиоце одлука у наредном периоду (Народну скупштину, Владу, државне органе и слично)?

За спровођење изабране опције обезбеђена је подршка свих кључних заинтересованих страна и циљних група још приликом израде стратешких докумената у овој области. Поред тога спровођење изабране опције је додатно обезбеђено предвиђеним средствима у буџету Републике Србије и јединица локалне самоуправе.

2) Да ли су обезбеђена финансијска средства за спровођење изабране опције? Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђено довољно времена за спровођење поступка јавне набавке уколико је она потребна?

Финансијска средства за спровођење изабране опције су обезбеђена у буџетима Републике Србије и јединица локалних самоуправа.

Укупан износ средстава за једну годину, за исплату накнада за услуге бесплатне правне помоћи и трошкове запослених који ће обављати ове послове износи 1.548.387.783 динара (12.903.232 €), од чега 1.534.907.943 динара (12.790.900 €), за накнаде извршених услуга бесплатне правне помоћи и 13.479.840 динара (112.332 €) за трошкове запослених.

С обзиром да примена закона почиње од четвртог квартала 2019. године, процењује се да би исплата накнаде за извршене услуге бесплатне правне помоћи могла бити за једна месец - децембар (127.908.995 динара - 1.065.908 €), а да би било потребно обезбедити плате и друге трошкове за новозапослене за три месеца четвртог квартала, када почиње примена закона (3.369.960 динара - 28.083 €), што укупно у 2019. години износи (131.278.955 динара - 1.093.991 €).

Када је у питању 2020. година, укупан износ средстава чије обезбеђење је неопходно је 1.548.387.783 динара (12.903.232 €), од чега 1.534.907.943 динара (12.790.900 €), за накнаде извршених услуга бесплатне правне помоћи и 13.479.840 динара (112.332 €) за трошкове запослених.

Када је у питању процена финансијских средстава потребних за спровођење овог закона, напомињемо да ће се средства из буџета планирати у оквиру лимита расхода и издатака која за буџетске кориснике утврђује Министарство финансија у процесу припреме и доношења годишњег закона о буџету.

Имајући у виду све наведене врсте трошкова, потребно је обезбедити годишње, почев од четвртог квартала 2019. године укупно 306.360 евра или 35.121.114 динара, на име финансирања стручних и административних послова у поступку одобравања и спровођења поступка бесплатне правне помоћи за запошљавање 10 службеника, јер се ради о новој функцији Министарства правде и новом закону који се први пут уводи у правосудни систем Србије. Број службеника је процењен према планираном броју

предмета односно броју корисника, као и према искуствима државних органа у окружењу, а пре свега у Словенији и Хрватској, које имају сличне административне капацитете за извршавање послова државне управе ове врсте и то за значајно мањи број предмета у току године.

3) Да ли постоји још неки ризик за спровођење изабране опције?

Не постоји ризик за спровођење изабране опције.

Информације о спроведеним консултацијама

Одржане су јавне консултације са пружаоцима бесплатне правне помоћи и бесплатне правне подршке, у циљу проналажења најадекватнијих решења прописаних овом уредбом.